

MINISTERSTWO FINANSÓW
Departament Podatków Dochodowych

Warszawa, 28 grudnia 2022 roku

Sprawa: Problemy zgłoszone przez SKWP do
PIT-11

Znak sprawy: DD3.8223.1637.2022

Kontakt: Kancelaria MF
tel. +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Leszek Lewandowicz

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce

leszek.lewandowicz@skwp.poznan.pl

Szanowny Panie,

Odnosząc się do przedstawionych problemów dotyczących wykazywania przez płatnika w PIT-11 należności ze stosunku pracy osób od ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, proszę przyjąć następujące wyjaśnienia.

Problem 1

W informacji PIT-11 wersja nr 29 objaśnienie nr 18 brzmi następująco: „18) Wiersze 3, 8 i 14 części E wypełnia się, jeśli płatnik w trakcie roku pobierał od tych przychodów zaliczki na podatek w sytuacji gdy podatnik nie złożył płatnikowi oświadczenia o spełnieniu warunków do stosowania zwolnienia od podatku, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 154 ustawy (tzw. ulgi dla seniora) albo z powodu przekroczenia limitu przychodu zwolnionego od podatku (sumy kwot wykazanych w poz. 109 i 114), gdy zwolnienie było stosowane w trakcie roku. W wierszach tych należy odpowiednio wykazać przychody uzyskane przez podatników po ukończeniu 60. roku życia w przypadku kobiety i 65. roku życia w przypadku mężczyzny, pod warunkiem że podatnik podlega z tytułu uzyskania tych przychodów ubezpieczeniom społecznym w rozumieniu ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1009, z późn. zm.). W wierszach tych należy odpowiednio wykazać kwoty kosztów uzyskania przychodów oraz sumy zaliczek na podatek pobranych przez płatnika. Przychody ze stosunku pracy i stosunków pokrewnych uzyskane przez podatnika przed ukończeniem ww. wieku płatnik wykazuje w wierszu 1, odpowiednio przychody z umów zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt 8 ustawy płatnik wykazuje w wierszu 6, a z zasiłków macierzyńskich – w wierszu 12.”.

Jest to wyjaśnienie dotyczące wierszy nr 3, 8 i 14, które **nie odnosi się do przypadku**, gdy podatnik po ukończeniu wieku emerytalnego będzie świadczył pracę w danym zakładzie pracy niejako w dwóch odmiennych statusach: po pierwsze jako podatnik uprawniony do

„zerowego PIT dla pracującego seniora”, a po drugie jako osoba, która już pobiera emeryturę.

Przyjmijmy następujące założenie:

- pracownik np. kobieta lat 62, która nie złożyła oświadczenia o spełnieniu warunków do skorzystania ze zwolnienia podatkowego o którym mowa w art.21 ust. 1 pkt 154 ustawy PDOF, pobiera wynagrodzenie od początku 2022 r., które będzie podlegało opodatkowaniu na zasadach ogólnych. Pracownica rozwiązuje umowę o pracę ze swoim wieloletnim pracodawcą w dniu 26 sierpnia 2022 r. w związku z przejściem na emeryturę. Jej dotychczas osiągnięte przychody ze stosunku pracy w całości były uprawnione do zastosowania „zerowego PIT dla pracującego seniora”. Pracownica nie skorzystała z tej ulgi za pośrednictwem płatnika, tylko ma zamiar użyć tego zwolnienia podatkowego w zeznaniu rocznym. Nie byłoby to problematyczne, gdyby nie fakt, że ta sama osoba, ponownie zatrudnia się w danym zakładzie pracy, np. od 2 listopada 2022 r. – już jako osoba pobierająca emeryturę. **W tych okolicznościach wykazanie jej przychodu za cały 2022 r. w wierszu nr 3, części E formularza PIT-11 spowoduje, że podatnik nie będzie miał możliwości dokonania właściwego rozliczenia rocznego, gdyż nie będzie znał wysokości przychodów, jakie osiągnął w okresie zanim pobierał emeryturę.** Teoretycznie, podatnik może takiego podziału dokonać, jeśli samodzielnie policzy kwoty przychodów wykazywane w odpowiednich okresach (czy przeciętny, dorabiający sobie emeryt, będzie taką wiedzę o przepisach posiadać? Czy raczej oprze się na informacji PIT-11? jak będzie rozwiązane stosowanie tego zwolnienia w zeznaniach, które zostaną rozliczone automatycznie w systemie MF, tzn. zakładam, że zwolnienie nie będzie stosowane „z urzędu”, tylko zainteresowany podatnik będzie musiał dokonać odpowiednich zmian w zeznaniu?); z drugiej strony - trudno, to jest ulga podatkowa, a dura lex sed lex (choć pewną grupę osób zachęconych do korzystania z nowych zwolnień może spotkać później niemiła niespodzianka);

Odpowiedź MF:

Rolą płatnika jest obliczanie, pobór i odprowadzanie zaliczek na podatek, w tym od należności ze stosunku pracy. Podatnik ma wpływ na pobór podatku w trakcie roku poprzez oświadczenia i wnioski o stosowanie niektórych preferencji przez płatnika.

Odpowiadając na pytanie należy podkreślić, że PIT-11 to formularz sporządzany przez płatnika, który służy rozliczeniu podatkowemu (płatnik wykazuje w nim dane pomagające podatnikowi przy składaniu zeznania), ale nie zastępuje go. W podatku PIT obowiązuje zasada samoopodatkowania. Brak PIT-11 nie zwalnia przecież z obowiązku złożenia rocznego zeznania podatkowego. Co więcej tylko podatnik posiada niezbędną wiedzę, co do okoliczności faktycznych wpływających na uprawnienie podatnika do skorzystania z preferencji podatkowych.

Przechodząc do obowiązku informacyjnego, w części E informacji PIT-11 płatnik wykazuje przychody, w tym ze stosunku pracy, dochody, oraz pobrane zaliczki na podatek, jeśli były pobierane w trakcie roku.

W informacji PIT-11 za 2022 r. wprowadzono nowe wiersze w części E dotyczące m.in. odrębnego wykazywania należności ze stosunku pracy osób, które ukończyły powszechny

wiek emerytalny. Ma to oczywiście związek z możliwością korzystania przez te osoby ze zwolnienia w ramach tzw. ulgi dla pracujących seniorów.

W wierszu 3 płatnik wykazuje należności z pracy na etacie seniora od dnia ukończenia powszechnego wieku emerytalnego (60. lat kobieta i 65. lat mężczyzna), od których pobierał zaliczki na podatek. Nie ma przy tym znaczenia, czy pobór zaliczek od tych należności wynikał z braku złożonego oświadczenia przez podatnika o spełnieniu warunków do zwolnienia czy też pobór zaliczek dotyczył należności przekraczających limit zastosowanego w trakcie roku zwolnienia.

Samo ukończenie wieku emerytalnego nie daje podatnikowi prawa do tego zwolnienia. Dodatkowo, aby korzystać z tej preferencji w trakcie roku, konieczne jest złożenie płatnikowi oświadczenia o spełnieniu warunków do zwolnienia od podatku, składanego pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Dopiero na tej podstawie płatnik jest uprawniony do uwzględnienia tej ulgi przy obliczaniu zaliczek od podatnika, a wszelkie zmiany stanu faktycznego u podatnika w zakresie uprawnienia do tej ulgi powoduje, że podatnik musi o tym płatnika poinformować.

Podatnik uprawniony do ulgi nie musi korzystać z niej w trakcie roku, może to zostawić do rozliczenia rocznego i wówczas skorzystać ze zwolnienia do wysokości 85 528 zł, pod warunkiem, że jednocześnie nie pobierał świadczenia emerytalnego. Jak już wspomniano, w przypadku każdej ulgi podatkowej tylko podatnik ma pełną wiedzę na temat swojego uprawnienia do preferencji, stąd też udział podatnika w złożeniu zeznania przygotowanego przez administrację podatkową, jest co najmniej wskazany. Podatnik nie musi informować swojego płatnika o tym, czy pobiera jednocześnie świadczenie emerytalne i to na podatniku spoczywa obowiązek prawidłowego złożenia zeznania podatkowego, w tym prawidłowego zastosowania wszelkich preferencji podatkowych. Tej zasady wprowadzenie ulgi dla pracujących seniorów nie zmieniło.

Przygotowanie przez administrację podatkową zeznania z ulgą dla pracujących seniorów nie oznacza, że podatnik automatycznie ma do niej prawo. Analogicznie do przygotowanego zeznania z ulgą na dzieci (na podstawie ubiegłorocznego zeznania), nie oznacza, że podatnik ma do niej prawo w określonym wymiarze (mogło się bowiem urodzić kolejne dziecko albo dziecko w 2022 r. uzyskało dochody z pracy w kwocie 20 tys. i ulga w ogóle nie przysługuje). Jeśli podatnik nie dokona zmiany w przygotowanym zeznaniu, to zostanie ono automatycznie zaakceptowane w ostatnim dniu terminu na jego złożenie, ale to nie gwarantuje poprawności merytorycznej tego zeznania. To rozwiązanie zapobiega sytuacji niezłożenia zeznania w terminie i uniknięcia kar finansowych z tym związanych.

Zatem w przedstawionym przypadku pracujący emeryt powinien zainteresować się przygotowanym dla niego przez administrację podatkową zeznaniem i jeśli będzie taka potrzeba dokonać w nim zmiany, tak aby skorzystać z ulgi dla pracujących seniorów tylko w takim zakresie, w jakim mu ona przysługuje.

Pracujący emeryci to osoby świadome, także co do przysługujących im praw podatkowych. Jeśli w trakcie roku korzystali z ulgi dla pracujących seniorów, a później przeszli na emeryturę i następnie podjęli ponownie pracę, będą wiedzieli, że ulgą objęte są wyłącznie należności za

pracę uzyskane w miesiącach przed przejściem na emeryturę.

Problem 2

Zgodnie z wyjaśnieniami, jakie przekazuje KAS. zatrudnieni podatnicy po ukończeniu 60. roku życia w przypadku kobiety i 65. roku życia w przypadku mężczyzny, którzy są pracownikami danego zakładu pracy już jako emeryci pobierający emeryturę, powinni mieć wykazane przychody ze stosunku pracy w wierszu 3, części E formularza PIT-11. Powyższe może powodować błędy w rozliczeniu rocznym tych osób, które mając w wierszu 3 części E wykazane przychody ze stosunku pracy, od których pobrano zaliczkę na podatek być może błędnie zinterpretują prawo do zwolnienia podatkowego „zerowy PIT dla pracującego seniora”, skoro nigdzie w wyjaśnieniach do PIT-11 nie wskazano miejsca, w którym należałoby wykazać ich przychody, jako osób które nie są uprawnione do tej ulgi dla „pracujących seniorów”. W tym przypadku zwracamy uwagę na ryzyko wystąpienia błędów w rozliczeniach, spowodowanych sugestywną konstrukcją PIT-11, ze świadomością, że trudno znaleźć optymalne rozwiązanie tego problemu;

Odpowiedź MF:

Wypełnienie przez płatnika wiersza 3 w części E informacji PIT-11 oznacza, że chodzi o należności z pracy na etacie osoby od ukończenia powszechnego wieku emerytalnego. Jak wyjaśniono wyżej nie oznacza to jednak automatycznego prawa tych osób do ulgi dla pracujących seniorów, a potencjalne prawo tych osób.

Płatnik nie musi mieć wiedzy (a nawet nie powinien jej posiadać) na temat sytuacji życiowej podatnika, czy o dodatkowych źródłach przychodu. Projektując regulacje podatkowe staramy się przestrzegać tej zasady. Pracownik nie musi i nie powinien być „zmuszany” przez regulacje podatkowe do informowania płatnika o tym czy ma inne źródło utrzymania np., że pobiera jednocześnie świadczenie emerytalne. Dlatego też nie przewidziano w PIT-11 dodatkowych wierszy na wykazywanie należności z pracy na etacie dla osób w wieku emerytalnym, które jednocześnie pobierają świadczenie od organu rentowego.

Jak wyjaśniono wyżej przygotowanie zeznania podatkowego z ulgą dla seniorów nie jest równoznaczne z przyznaniem podatnikowi prawa do tej ulgi. Trzeba pamiętać, że w przypadku pracujących emerytów zeznanie będzie przygotowane w oparciu o PIT-11 od zakładu pracy oraz o PIT40A/11A od organu rentowego. Jeśli organy podatkowe będą miały wątpliwości co do poprawności zeznania podatnika, w tym w związku z korzystaniem z ulgi dla seniorów, to dokonają czynności sprawdzających, na takich samych zasadach, jak dotychczas.

Problem 3

Wskazanie obszaru możliwych błędów – płatnik wypłacający wynagrodzenia (zarówno do końca miesiąca za dany miesiąc, jak też do 10-tego dnia następnego miesiąca) osobie, która w okolicach dnia wypłaty wynagrodzenia osiąga wiek emerytalny, musi po wypłacie potwierdzać dokładną datę wypłaty, czyli uzyskania przychodu, np. wynagrodzenie naliczone do wypłaty 10-tego następnego miesiąca; pracownik osiąga wiek emerytalny 8-mego dnia miesiąca, w którym wynagrodzenie jest wypłacane; dzień tej wypłaty będzie więc wpływać na prawidłowe wykazanie przychodu w PIT-11.

W momencie tworzenia listy płac, nie można przewidzieć dokładnej daty wypłaty (podaje się datę końcową), a wg daty wskazanej w systemie następuje zaliczenie przychodu do odpowiednich rubryk PIT-11.

O ile płatnik, który sam oblicza wynagrodzenia, może łatwiej pilnować daty faktycznej wypłaty (i odpowiednio zmienić dane w systemie już po wypłacie), to można spodziewać się błędów jeśli listę płac sporządza biuro rachunkowe, które przekazuje dane do wypłaty swojemu klientowi – i raczej nie otrzymuje zwrotnej informacji o dacie faktycznej wypłaty (zwłaszcza jeśli wypłata nastąpiła w terminie wynikającym z przepisów).

Odpowiedź MF:

Na gruncie przepisów ustawy PIT przychodem osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej przychód powstaje w momencie otrzymania lub postawienia do dyspozycji pieniędzy lub otrzymania świadczeń niepieniężnych. Zatem w przypadku ulgi dla pracujących seniorów istotne znaczenie ma dzień otrzymania przychodu.

Jeśli faktycznie istnieje wskazany problem, to nie jest nowy, bo taka sama sytuacja dotyczy również „ulgi dla młodych”, gdzie przychód np. z pracy na etacie korzysta ze zwolnienia od podatku do dnia 26. urodzin podatnika. Rozumiemy zatem, że płatnicy sobie z tym radzą.

Dziękujemy za podzielenie się z nami wątpliwościami dotyczącymi zbliżającego się rozliczenia podatku PIT za 2022 r.

Z wyrazami szacunku

Dyrektor
Departamentu Podatków Dochodowych

Jarosław Szatański

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/